

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ
УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО
ФАКУЛЬТЕТ МИСТЕЦТВ І ХУДОЖНЬО-ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ
КАФЕДРА МУЗИЧНОГО ТА ПЕРФОРМАТИВНОГО МИСТЕЦТВА**

НОВОСАДОВ Я.Г.

ОРКЕСТРОВІ ТРУДНОЩІ

Навчально-методичний посібник для здобувачів спеціальностей
014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво) та 025 Музичне мистецтво

Вінниця 2025

УДК 785.1(075.8)

DOI: [http://doi.org/10.31652/785.1\(075.8\)-1-63](http://doi.org/10.31652/785.1(075.8)-1-63)

Рекомендовано вченою радою факультету мистецтв і художньо-освітніх технологій Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (протокол №10 від 09.04.2025 р.)

Новосадов Я.Г. Оркестрові труднощі: Навчально-методичний посібник. Вінниця: 63 с.

Навчально-методичний посібник розрахований на здобувачів спеціальності 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво) та 025 Музичне мистецтво, а також здобувачів училищ і коледжів.

Основною метою є формування навичок темброво-оркестрового інтонування в процесі виконання оркестрових труднощів, ознайомлення з кращими зразками оркестрового репертуару.

У навчально-методичному посібнику розглядаються характерні труднощі, що виникають у процесі вивчення оркестрового репертуару, зокрема пов'язані з технічною складністю, особливостями інструментування, ансамблевою взаємодією та стилістичним трактуванням творів. Структура посібника логічно організована сприяючи цілісному осягненню теми оркестрових труднощів та шляхів їх подолання в освітньому процесі.

До складу посібника увійшли основні оркестрові соло для духових інструментів, що найчастіше зустрічаються в академічному репертуарі. Особливу увагу приділено флейті, гобою, кларнету та фаготу, трубі валторні, тромбону та тубі як інструментам з виразною тембровою палітрою та високими виконавськими вимогами. Розглядаються приклади з творів класиків та сучасних композиторів, що дають змогу здобувачів освіти поглибити розуміння специфіки духової оркестрової гри. Таким чином, посібник слугує ефективним інструментом для формування виконавської майстерності у майбутніх музикантів.

ЗМІСТ

Вступ.....	5
Флейта.....	7
Гобой.....	15
Кларнет.....	21
Труба.....	32
Валторна.....	36
Тромбон.....	41
Туба.....	54
Словник музичних термінів.....	58
Список використаних джерел.....	62

ВСТУП

Мистецтво гри в оркестрі є невід'ємною складовою професійної підготовки кожного музиканта. Серед різноманіття завдань, що постають перед оркестрантом, особливе місце займає виконання оркестрових соло – віртуозних, емоційно насичених і водночас надзвичайно відповідальних епізодів, які розкривають не лише індивідуальну майстерність виконавця, а й глибоке розуміння стилю, фактури та художнього задуму композитора. У цьому контексті духовна група оркестру – флейта, гобой, кларнет, фагот, а також мідні духові інструменти – надає широкі можливості для розвитку солістичних якостей музиканта.

Оркестрова практика охоплює не лише вміння точно й виразно виконувати оркестрову партію, а й вимагає глибокого осмислення художнього задуму твору, взаємодії з диригентом та іншими виконавцями, а також здатності адаптуватися до стилістичних, тембрових і технічних вимог різноманітного репертуару. Серед усього багатства оркестрової музики особливе місце посідають оркестрові соло духових інструментів — ті моменти, коли виконавець з групи духового оркестру опиняється у центрі уваги слухача, репрезентуючи не лише технічні вміння, а й глибоку інтерпретаційну зрілість.

У навчально-методичному посібнику запропоновано комплексний підхід до вивчення найбільш знакових оркестрових епізодів для флейти, гобоя, кларнета, фагота, труби, валторни, тромбона та туби, що входять до золотого фонду оркестрового репертуару.

Флейтове соло з увертюри до опери «Вільгельм Телль» Дж. Россіні постає яскравим прикладом блискучої віртуозності, яке вимагає від виконавця надзвичайної технічної чистоти, динамічного діапазону та вміння витончено артикулювати складні пасажі. Гобой має особливо ліричний характер у таких творах, як друга частина симфонії №2 Й. Брамса, де надзвичайно важливо передати емоційну насиченість, тонке фразування та темброву виразність. Кларнет, із його гнучким тембром, відіграє ключову роль у творах Бетховена, Брамса, Берліоза — зокрема, в симфонії «Фантастична» Г. Берліоза, де кларнет

виступає символом одержимого кохання. Соло фагота з увертюри до «Весілля Фігаро» В.А. Моцарта потребує точності, технічної легкості та гумористичного підходу до інтерпретації.

Мідна група духових оркестру не менш значуща. Величне валторнове соло з другої частини симфонії №3 Й. Брамса або з увертюри до «Лоенгіна» Р. Вагнера — це приклади глибокої емоційності та майстерності контролю над динамікою і звуковим балансом. Соло тромбона з «Реквієму» Дж. Верді, а також використання туби в симфонічних поемах Р. Штрауса демонструють глибокий регістр, виразну пластику фразування та широкий динамічний спектр.

Посібник буде корисним для здобувачів освіти мистецьких факультетів закладів вищої освіти, училищ та коледжів, викладачів, диригентів, а також оркестрових музикантів-практиків.

ФЛЕЙТА

Gluck: Orpheus, Act II: Dance of the Blessed Spirits

L'Un poco più lento.
Solo.

p *pp* *p* *pp* *M* *p* *p* *p* *p* *pp* *f* *p* *ad lib. rit.*

Tempo I.

p

J.S. Bach: St. Matthew's Passion, BWV 244

Flute I

Nr. 58 Arie (Aus Liebe will mein Heiland sterben)

The image displays a musical score for the song "The Rose Tree." The score is written for a single melodic line in treble clef, 3/4 time, and D major. It consists of six staves of music. The first staff begins with a "Solo" instruction. The melody is characterized by frequent eighth-note runs and slurs. A section labeled "A" in a box is located on the third staff. The word "(Fine)" appears at the end of the fourth staff. The staves are numbered 6, 10, 14, 19, and 23 on the left margin. The score concludes with a final whole note chord on the sixth staff.

Beethoven: Symphony No. 3, Op. 55 Mvt. IV

Flute I

169 *f* *f* *ff* *p* *cresc. sf*

183 *p* *cresc.* *p*

193

199 *sf* *sf* *sf* *ff*

211 *sempre f* *FL. II* *sf* *sf* *sf*

Ludwig van Beethoven

Leonore Overture No. 3, Op. 72

Flöte I

Adagio

ff *p dim.* *pp* *p*

11

19 *stacc. e pp*

23

Prélude à l'après-midi d'un faune

Claude Debussy (1862–1918)

L. 86

Très modéré

p doux et expressif

5 *p* *pp*

12 *expressif*

17 *p* *cresc.* **Retenu**

21 *au Mouvt.* *p* légèrement et expressif *p*

24

27

28 *f* *dim.*

30 *p* *f* *p*

Detailed description: This is a page of a musical score for the 'Prélude à l'après-midi d'un faune' by Claude Debussy. The score is written for a single melodic line in treble clef, with a key signature of three sharps (F#, C#, G#) and a time signature of 9/8. The tempo is marked 'Très modéré'. The score consists of ten staves of music, numbered 1 through 30. The first staff (measures 1-6) begins with a piano (*p*) dynamic and the instruction 'doux et expressif'. It features triplet figures. The second staff (measures 7-11) includes a piano (*p*) and pianissimo (*pp*) dynamic. The third staff (measures 12-16) is marked 'expressif'. The fourth staff (measures 17-20) starts with a piano (*p*) dynamic, a crescendo (*cresc.*), and the instruction 'Retenu'. The fifth staff (measures 21-23) is marked 'au Mouvt.' (allegretto), with a piano (*p*) dynamic and the instruction 'légèrement et expressif'. It includes a sextuplet (6) and a piano (*p*) dynamic. The sixth staff (measures 24-27) continues the melodic development. The seventh staff (measures 28-29) features a forte (*f*) dynamic and a decrescendo (*dim.*). The eighth staff (measures 30-31) ends with a piano (*p*) dynamic. The score is characterized by its lush, impressionistic style, with frequent use of triplets and a focus on color and mood over traditional harmonic structure.

33 *mf* *mf* *p*

36 *f* *En animant* *dolce et expressif* *cresc.*

40 *mf* *p* *p*

Boléro

Maurice Ravel (1875–1937)

Tempo di Bolero, moderato assai (♩ = 72)

pp

cresc. poco a poco jusqu'au ff

4 *pp*

8 *pp*

12 *pp*

16 *pp*

20 *pp*

Entr'acte from *Carmen*

Georges Bizet (1838–1875)

Andantino quasi allegretto (♩ = 88)

2

pp

7

12

p

17

22

pp

27

cresc.

32

f *mf* *p* *mp*

38

p *pp* *smorz.*

Felix Mendelssohn
A Midsummer Nights Dream Overture and Incidental Music

p *sempre stacc.* *P.* *5* *Q* *cresc.* *dim.*

Mahler — Symphony No. 9 in D Major

1. FLÖTE.

*Plötzlich bedeutend langsamer (Lento) u. leise.
Misterioso.*

ff *f* *dim.* *pp* *espress.* *pp* *cresc.* *f* *cresc.* *p subito*

Rossini — William Tell Overture
Grosse Flöte.

Andante. (♩ = 76)

2 Engl. H.

Engl. H.

F 1

G 1

Allegro vivace. (♩ = 152)

Volière

Saint Saens: Carnival of the Animals

Moderato grazioso

FLÛTE

Quatuor

Basses

1

2

3

4

ppp

ГОБОЙ

J.S. Bach: Cantata No. 56 B.WV 56, No. 3 Aria “Endlich”

Oboe I

The image displays a musical score for Oboe I, consisting of seven staves of music. The key signature is one flat (B-flat) and the time signature is common time (C). The score is written in a single system. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat. The music is characterized by a steady eighth-note rhythm, often grouped in pairs or fours. The second staff starts with a measure rest, followed by a series of eighth notes. The third staff continues the eighth-note pattern. The fourth staff features a measure rest, followed by a series of eighth notes. The fifth staff begins with a measure rest, followed by a series of eighth notes. The sixth staff starts with a measure rest, followed by a series of eighth notes. The seventh staff continues the eighth-note pattern, ending with a measure rest.

Bach: Cantata BWV 82, No. 1 Aria "Ich habe genug.."

Andante. Solo

1

13

tr

35

1

p

Detailed description: The image shows the first six staves of a musical score for the Aria 'Ich habe genug' from Bach's Cantata BWV 82, No. 1. The score is written for a solo instrument, likely a violin or flute, in G major (one sharp) and 3/8 time. The tempo is marked 'Andante.' and the section is labeled 'Solo'. The first staff begins with a measure rest followed by a first ending bracket. The subsequent staves contain complex melodic lines with many slurs and ties. Measure numbers 1, 13, and 35 are indicated in boxes. A trill (tr) is marked above a measure in the fifth staff. The piece concludes on the sixth staff with a first ending bracket, a measure rest, and a final first ending bracket. A dynamic marking of *p* (piano) is placed below the final measure rest.

Beethoven: Symphony No. 3

SCHERZO
Allegro vivace (♩ = 116)

Viol. I *pp*

pp

203 *f* *p dolce, sempre legato*

216 Hr. I *p* Hr. I *sf*

Mvt. IV:

Viol. I

70 *dolce* *cresc. sf* *decresc. p* *f*

87 *sf* *p* *f* *decresc.*

97 *p* *f* *f*

339 *sf* *sf* *p con espress.* *sf*

354 *cresc. sf* *p* *cresc. sf* *p*

367 *cresc.* *p*

375 *cresc.* *p*

Poco Andante (♩ = 108)

Beethoven: Symphony No. 9, Mvt. II

177 Ritmo di tre battute
Fag. I

191 Timp. **E**

203 *dim.*

219 *pp* *sempre pp*

234 Ritmo di quattro battute *pp* *sempre pp*

248 **F** *pp* *pp* *cresc.* *più cresc.* *f*

438 **L** *p* 11 Viol. I *p*

456

466 *cresc.* *p* *cresc.*

475 **M** 1 2 3 4 5 6 7 8 1 2 3 4 5 6 *pp* *cresc.* *f*

Brahms: Symphony No. 2 Mvt II & III

11 Fl. 1

21 Fl. I

p *p* *p* *dim.*

A

Allegretto grazioso (Quasi Andantino)

p

10 *dolce*

19 *p*

29 *Presto, ma non assai* ($\text{♩} = \text{♩}$)

Viol. I

10 Fl.

Viol.

Viol. *f* *cresc.*

Mendelssohn: Symphony No. 3

Mvt. II

Vivace non troppo.

This musical score segment covers measures 1 to 111 of the second movement. It is written for a single staff in 2/4 time. The tempo is marked 'Vivace non troppo.' The key signature has one flat (B-flat). The score includes various dynamic markings: *f* (forte), *mf* (mezzo-forte), *cresc.* (crescendo), *ff* (fortissimo), *p* (piano), and *pp* (pianissimo). There are also markings for *2*, *1*, *20*, *34*, *44*, *57*, *66*, *89*, *95*, and *11*. Section markers **A**, **B**, and **C** are present. A clarinet part is indicated by 'Clar.' with a key signature change to two flats (B-flat and E-flat) and a key signature change to one flat (B-flat) at measure 20. The notation includes eighth and sixteenth notes, rests, and slurs.

Mvt. IV

This musical score segment covers measures 144 to 180 of the fourth movement. It is written for a single staff in 2/4 time. The key signature has one flat (B-flat). The score includes dynamic markings: *ff* (fortissimo), *p* (piano), *cresc.* (crescendo), and *dim.* (diminuendo). There are also markings for *20*, *173*, *180*, and *1*. Section markers **E** and **F** are present. The notation includes eighth and sixteenth notes, rests, and slurs.

КЛАРNET

Dvořák: Symphony No. 8

Adagio.
10

Flauto I. A

p *fz* *pp* *f* *dim.* *p* *ppp*

2 B *ff* *fz*

K Tempo I.

mp *dim.* *pp* *dim.* *p*

Symphonie fantastique

Hector Berlioz
op. 14

Adagio (♩ = 84)
I. in B

Allegro (♩ = 112)
II. in C

Sinfonie Nr. 3

Johannes Brahms
op. 90

Allegro con brio

F-Dur/F major

23 I. in B
p

27

36 I. in A
p grazioso

38 *pp*

41 *pp*

44 *p*

149 I. in A
sotto voce
p grazioso

152 *pp*

p

Andante
I. in B
semplice
p espressivo

6

12 *pp*

18 *p*

Lento (♩ = 54)
poco più mosso

Tänze aus Galanta

Zoltán Kodály

[31] I. in A
mf espr. *p* *p*

[37] poco string.
f poco a poco cresc. *ff*

[45] Cadenza
p cresc. poco a poco *rall.*

[46] *f* *p espr.* Andante maestoso ♩ = 76-80

[51] *poco cresc.*

[56] *pochiss. sost.*

[61] *dim.* *p*

Allegro Poco meno mosso (♩ = 120)

I. in A [346] *p grazioso*

[352] *p espr.* Andante maestoso ♩ = 72

[572] *poco rubato accel.* *sostenuto*

[575] *cresc.* *pp*

Tosca

Giacomo Puccini

Andante lento appassionato molto

⑪ in A *p* *dolciss. vagamente* *rit.* *sostenendo*
rit. *rubando* *rit.* *mf stentate*
p *sostenendo vagamente* *rit.* ⑫

Rigoletto

Giuseppe Verdi

Allegro

in A *pp*

La Traviata

Giuseppe Verdi

Adagio

I. in B *p dolce* *pp*
[espress.] *dim.*

Ouverture

Der Freischütz

Molto vivace

C. M. von Weber

96
I. in B
con molta passione

The musical score is written for a single melodic line in treble clef, key of B major (one sharp), and 2/4 time. It consists of six staves of music, each beginning with a measure number in a box: 96, 105, 115, 125, 133, and 140. The notation includes various musical symbols such as slurs, ties, and dynamic markings. The first staff (96) starts with a double bar line and a repeat sign, followed by a *ff* (fortissimo) marking. The second staff (105) has a *p* (piano) marking. The third staff (115) has a *p* marking and a *dolce* marking. The fourth staff (125) has a *dolce* marking. The fifth staff (133) has a *dolce* marking. The sixth staff (140) ends with a double bar line. The music features a mix of eighth, quarter, and half notes, with some measures containing slurs and ties. The overall tempo is indicated as 'Molto vivace'.

ΦΑΓΟΤ

Mendelssohn: Midsummer Night's Dream

Allegro vivace.

p

9

18

A

2

Ravel: Bolero

[2]

Solo

mp

1

3

[3]

I. *Soli.* *a 2.*

p *mf* *cresc.* *f*

51 *ff* *f*

52 *a 2.* *Soli.* *p*

53

63 *Allegro.* (♩ = 104) *4 Clar.* *a 2.* *mf*

64 *cresc.* *ff*

82 *f* **83** *3* *I.* *tr.* *tr.* *mf*

p leggiero **84** *a 2.* *ff*

I. *a 2.* *ff* *f*

Brahms: Symphony No. 3

Mvt.1

This musical score page for the first movement of Brahms' Symphony No. 3 includes measures 31 through 177. The woodwind parts for Flute II (Fag. II) and Horn I (Hr I) are shown. The string parts are in the bass clef. The score includes various dynamics such as *p legg.*, *cresc.*, *f*, *ff*, *pp*, *p*, *pp sempre*, *p più p*, *p grazioso*, *cresc.*, *ff*, and *f*. Performance markings include *Tempo I*, *poco rit.*, *rit.*, *sotto voce*, and *Un poco sostenuto*. Rehearsal marks G, H, and K are present. The score features complex rhythmic patterns, including triplets and sixteenth-note runs, and changes in meter from 3/4 to 6/4.

31 *p legg.* *cresc.* *f* *ff* Fag. II

15

18 *f* 1.

101 *p* *p* *pp sempre* *poco rit.* - - - *rit.* - - - *Un poco sostenuto* Hr I

114 *cresc.*

120 *f* *Tempo I*

145 *1* *2* *3* *4* *5* *6* *7* *8* *9* *10* *11* *12* *13* *14* *15* *16* *17* *18* *19* *20* *21* *22* *23* *24* *25* *26* *27* *28* *29* *30* *31* *32* *33* *34* *35* *36* *37* *38* *39* *40* *41* *42* *43* *44* *45* *46* *47* *48* *49* *50* *51* *52* *53* *54* *55* *56* *57* *58* *59* *60* *61* *62* *63* *64* *65* *66* *67* *68* *69* *70* *71* *72* *73* *74* *75* *76* *77* *78* *79* *80* *81* *82* *83* *84* *85* *86* *87* *88* *89* *90* *91* *92* *93* *94* *95* *96* *97* *98* *99* *100* *101* *102* *103* *104* *105* *106* *107* *108* *109* *110* *111* *112* *113* *114* *115* *116* *117* *118* *119* *120* *121* *122* *123* *124* *125* *126* *127* *128* *129* *130* *131* *132* *133* *134* *135* *136* *137* *138* *139* *140* *141* *142* *143* *144* *145* *146* *147* *148* *149* *150* *151* *152* *153* *154* *155* *156* *157* *158* *159* *160* *161* *162* *163* *164* *165* *166* *167* *168* *169* *170* *171* *172* *173* *174* *175* *176* *177* *178* *179* *180* *181* *182* *183* *184* *185* *186* *187* *188* *189* *190* *191* *192* *193* *194* *195* *196* *197* *198* *199* *200* *201* *202* *203* *204* *205* *206* *207* *208* *209* *210* *211* *212* *213* *214* *215* *216* *217* *218* *219* *220* *221* *222* *223* *224* *225* *226* *227* *228* *229* *230* *231* *232* *233* *234* *235* *236* *237* *238* *239* *240* *241* *242* *243* *244* *245* *246* *247* *248* *249* *250* *251* *252* *253* *254* *255* *256* *257* *258* *259* *260* *261* *262* *263* *264* *265* *266* *267* *268* *269* *270* *271* *272* *273* *274* *275* *276* *277* *278* *279* *280* *281* *282* *283* *284* *285* *286* *287* *288* *289* *290* *291* *292* *293* *294* *295* *296* *297* *298* *299* *300* *301* *302* *303* *304* *305* *306* *307* *308* *309* *310* *311* *312* *313* *314* *315* *316* *317* *318* *319* *320* *321* *322* *323* *324* *325* *326* *327* *328* *329* *330* *331* *332* *333* *334* *335* *336* *337* *338* *339* *340* *341* *342* *343* *344* *345* *346* *347* *348* *349* *350* *351* *352* *353* *354* *355* *356* *357* *358* *359* *360* *361* *362* *363* *364* *365* *366* *367* *368* *369* *370* *371* *372* *373* *374* *375* *376* *377* *378* *379* *380* *381* *382* *383* *384* *385* *386* *387* *388* *389* *390* *391* *392* *393* *394* *395* *396* *397* *398* *399* *400* *401* *402* *403* *404* *405* *406* *407* *408* *409* *410* *411* *412* *413* *414* *415* *416* *417* *418* *419* *420* *421* *422* *423* *424* *425* *426* *427* *428* *429* *430* *431* *432* *433* *434* *435* *436* *437* *438* *439* *440* *441* *442* *443* *444* *445* *446* *447* *448* *449* *450* *451* *452* *453* *454* *455* *456* *457* *458* *459* *460* *461* *462* *463* *464* *465* *466* *467* *468* *469* *470* *471* *472* *473* *474* *475* *476* *477* *478* *479* *480* *481* *482* *483* *484* *485* *486* *487* *488* *489* *490* *491* *492* *493* *494* *495* *496* *497* *498* *499* *500* *501* *502* *503* *504* *505* *506* *507* *508* *509* *510* *511* *512* *513* *514* *515* *516* *517* *518* *519* *520* *521* *522* *523* *524* *525* *526* *527* *528* *529* *530* *531* *532* *533* *534* *535* *536* *537* *538* *539* *540* *541* *542* *543* *544* *545* *546* *547* *548* *549* *550* *551* *552* *553* *554* *555* *556* *557* *558* *559* *560* *561* *562* *563* *564* *565* *566* *567* *568* *569* *570* *571* *572* *573* *574* *575* *576* *577* *578* *579* *580* *581* *582* *583* *584* *585* *586* *587* *588* *589* *590* *591* *592* *593* *594* *595* *596* *597* *598* *599* *600* *601* *602* *603* *604* *605* *606* *607* *608* *609* *610* *611* *612* *613* *614* *615* *616* *617* *618* *619* *620* *621* *622* *623* *624* *625* *626* *627* *628* *629* *630* *631* *632* *633* *634* *635* *636* *637* *638* *639* *640* *641* *642* *643* *644* *645* *646* *647* *648* *649* *650* *651* *652* *653* *654* *655* *656* *657* *658* *659* *660* *661* *662* *663* *664* *665* *666* *667* *668* *669* *670* *671* *672* *673* *674* *675* *676* *677* *678* *679* *680* *681* *682* *683* *684* *685* *686* *687* *688* *689* *690* *691* *692* *693* *694* *695* *696* *697* *698* *699* *700* *701* *702* *703* *704* *705* *706* *707* *708* *709* *710* *711* *712* *713* *714* *715* *716* *717* *718* *719* *720* *721* *722* *723* *724* *725* *726* *727* *728* *729* *730* *731* *732* *733* *734* *735* *736* *737* *738* *739* *740* *741* *742* *743* *744* *745* *746* *747* *748* *749* *750* *751* *752* *753* *754* *755* *756* *757* *758* *759* *760* *761* *762* *763* *764* *765* *766* *767* *768* *769* *770* *771* *772* *773* *774* *775* *776* *777* *778* *779* *780* *781* *782* *783* *784* *785* *786* *787* *788* *789* *790* *791* *792* *793* *794* *795* *796* *797* *798* *799* *800* *801* *802* *803* *804* *805* *806* *807* *808* *809* *810* *811* *812* *813* *814* *815* *816* *817* *818* *819* *820* *821* *822* *823* *824* *825* *826* *827* *828* *829* *830* *831* *832* *833* *834* *835* *836* *837* *838* *839* *840* *841* *842* *843* *844* *845* *846* *847* *848* *849* *850* *851* *852* *853* *854* *855* *856* *857* *858* *859* *860* *861* *862* *863* *864* *865* *866* *867* *868* *869* *870* *871* *872* *873* *874* *875* *876* *877* *878* *879* *880* *881* *882* *883* *884* *885* *886* *887* *888* *889* *890* *891* *892* *893* *894* *895* *896* *897* *898* *899* *900* *901* *902* *903* *904* *905* *906* *907* *908* *909* *910* *911* *912* *913* *914* *915* *916* *917* *918* *919* *920* *921* *922* *923* *924* *925* *926* *927* *928* *929* *930* *931* *932* *933* *934* *935* *936* *937* *938* *939* *940* *941* *942* *943* *944* *945* *946* *947* *948* *949* *950* *951* *952* *953* *954* *955* *956* *957* *958* *959* *960* *961* *962* *963* *964* *965* *966* *967* *968* *969* *970* *971* *972* *973* *974* *975* *976* *977* *978* *979* *980* *981* *982* *983* *984* *985* *986* *987* *988* *989* *990* *991* *992* *993* *994* *995* *996* *997* *998* *999* *1000*

151 *pp* *p*

156 *2* *p* *p legg.* Fag. II

164 *cresc.*

168 *f* *p* *cresc.* *f* Fag. II

173 *ff*

177 *f*

ТРУБА

Beethoven: Symphony No. 5

Andante con moto (♩ = 92)

26

ff

ff sempre

sf

sf

sf

Allegro (♩ = 84)

ff

376

382

389

ff

399

ff

Bizet: Carmen, Prelude to Act I

Andante moderato. (♩ = 58.)

2

dim.

p

meno p

cresc. molto

ff

attacca

Dvořák: Symphony No. 8

198 *Trombone I* K

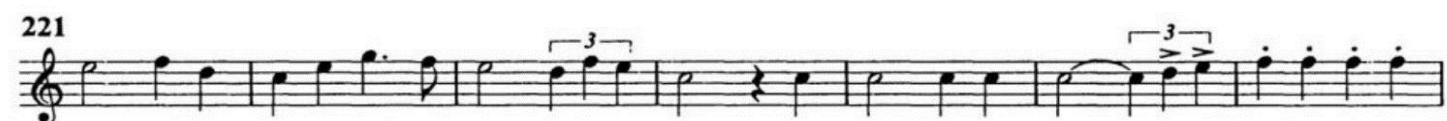
204 *fff* *f*

211 *ff* *ff* *f*

221

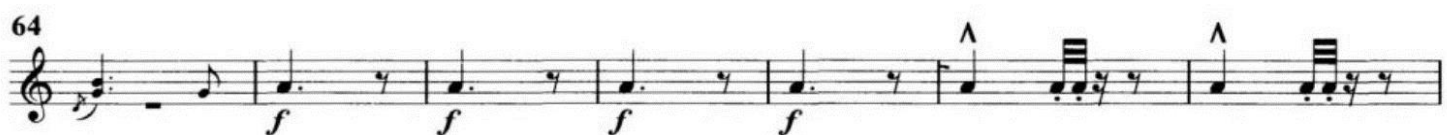
228 *ff* L

236 *p* *Poco meno mosso* *Tempo I* M N *Fag.*

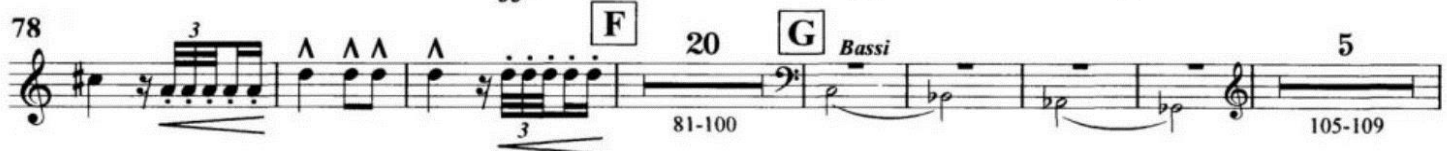
64 *f* *f* *f* *f*

71 E *ff* *ff* *ff*

78 *ff* F *ff* G *Bassi*

Allegro non troppo

ff *ff* *dim.* *pp* *ff*

11 *ff* *ff* *dim.* *pp* A

Gershwin: An American in Paris

Solo (with felt crown)
mf espr.

ten.
poco rubato

Calmato 10 (57) *Allegro Muted*
pp *f*

3 1 (58) 11

(59) 4 (60) 7 1 (61) 15 (62) 10
mf *rit.* *a tempo* *poco rit.*

Solo (open) (57) *Allegro*
f

tr *tr* *tr*

Mahler: Symphony No. 3

Flügelh. 14 Sehr gemächlich. (etwas langsamer wie früher.)
ppp (wie aus weiter Ferne.) Frei vorgetragen (Wie die Weise eines Posthorns.)
 portamento
 Zeit lassen.
 Zurückhaltend. verhallend 15 a tempo verklingend. 4
 (wie aus der Ferne, sich etwas nähernd.) *espress* Zeit lassen. *tr*
ppp
 Zeit lassen. Zurückhaltend. rit. Zurückhaltend. 9/4
 16 a tempo 9
 Wieder Zeit lassen. 6
ppp *pprit.* a tempo
 26 Sehr langsam und wehevoll. Bis zum Schluss breit.
 (= *molto riten.*) a tempo *sempre ppp* *sempre pp*
ppp (Celli u. Bässe.)
 27 5
sempre pp Von hier an Tempo.
 Immer breiter. 29 Nicht schleppen.
 28 Langsam anschwellen. 7
pp (2. Trmp.) *f* *sempre f*

BAJTOPHA

Mahler: Symphony No. 1

Tempo I. *Più mosso* (1. Clar.)
 Tempo I. *molto espr.*
 2 *pp* sehr weich gesungen
 1 *molto rit.*
 Tempo I.
 3 *Più mosso accel.*
 2 Tempo I.
 1 *pp* weich und ausdrucksvoll
 13 *Poco riten.*
 2 *pp* (Celli u. Bässe pizz.)
 2 *deutlich*
 14 *sempre pp*
 15 1

R. Strauss: Till Eulenspiegels lustige Streiche

6 8 *ff*
 31 *ff* *molto marcato*
 32 *ff* *mf*
 33 *mf*

Bach: Brandenburg Concerto No. 1

Measures 9-42 of the Brandenburg Concerto No. 1. The score is written for a single melodic line in treble clef, 3/4 time. It features a variety of rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests. Fingerings (1, 2, 3) and articulation (trills) are indicated. Measure numbers 9, 14, 18, 32, 38, and 42 are marked at the beginning of their respective staves.

Trio

The Trio section of the Brandenburg Concerto No. 1, measures 1-25. The score is written for a single melodic line in treble clef, 3/4 time. It features a variety of rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests. Measure numbers 1, 9, 17, and 25 are marked at the beginning of their respective staves.

Menuet da capo

Mendelssohn: Symphony No. 3

Vivace non troppo $\text{♩} = 126$

4 24 A 15 *ff*

51 *f*

59 *f* B 20 C 4 *pp*

93 1 3

104 *p* *cresc.* *cresc.* *f* *f*

118 *ff* D 14 1 *p*

143 1 *cresc.* 1 *f* E 12

164 *p* 1 *p* *dim.* 7

181 *mf cresc.* *p cresc.* F. *ff*

194

203 1 *f* *ff*

214

222 1 G 8 *sempre ff* *ff*

238 3 7 *pp* *dim.*

Price: Symphony No. 1

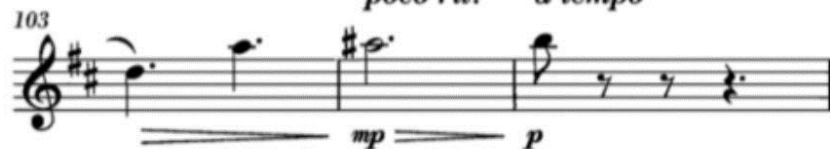
Allegro

Presto

poco rit. *a tempo*

Mendelson: Symphony No. 3 in A minor

Vivace non troppo. ♩ = 126.

ТРОМБОН

Beethoven: Symphony No. 5

Allegro ($\text{♩} = 84$)

374 *ff*

384

393 3 A 2 1

407 *ff* 6

422 *f* 7 B *f* 1 *p* 5

443 *f* *sf* *sf* *ff* 2

455 1. 2. 16 C 3

Tempo I ($\text{♩} = 96$) 49 **Allegro** ($\text{♩} = 84$)

526 Timp. *pp* *cresc.* *ff*

587

599 5 1

614 1 1 1 F 5 *f*

632 7 *ff* 10 VI. *f* *sf* *sf*

659 *più f* *ff* G 5 1 *sf* *sf* *più f*

676 *ff* VI.I. H 1 2 3

689 4 5 9 9

716 *3* *Timp.* *f* *3* *sempre più Presto (♩ = 112)* *Allegro* *VI.I* *9* *21*

759 *f* *ff* *14* *VI.I* *3* *ff sempre*

788 *1* *1*

803 *1* *1* *1* *1* *1*

Bizet: L'Arlesienne Suite No. 2

174 *M* *Solo* *fff* *1.*

190 *N* *2.*

199 *fff*

208

216 *P*

Berlioz: Symphonie Fantastique

54 16 55 5 Fl. 6 7 8 9 *mf* *cresc.* 56

f *ff* *ff*

57 *p* *pp* *ff* *ff* 3

Larghetto. (♩ = 63)
Basso. 1 2 Viol. 3 4 60 Soli. *f* *p*

61 Viol. 5 6 62 *f* *pp* Allegro. (♩ = 112) Clar. 7 8

Allegro assai. (♩ = 67) *ff*

63 Allegro. (♩ = 104) 21 64 4 *ff*

5 55 *f* *ff* *f*

poco animato

56 *ff*

Mozart: Requiem, Tuba Mirum

Andante.
Solo

1

5 *p* *f* b 5 c 11 d 12

Rossini: William Tell Overture

ff

f *f* *f*

D

1 1 1

Verdi: La forza del destino

C Andante mosso

ppp

D Presto come prima

ff

H

mf ff p ff

p ff

I

ff

J

mf

p

L

f p

8

Più animato

ff

mf ————— *ff*

p

p

p

Wagner: Die Walküre

Vivace.

This musical score is for a section of Wagner's Die Walküre. It is written in 13/8 time and begins with the tempo marking 'Vivace.' The key signature has three sharps (F#, C#, G#). The score consists of ten staves of music. The first staff includes fingerings 1, 2, and 3, and a fingering change from 16 to 12 to 7. Dynamic markings include *f*, *più f*, and *ff*. The second staff has a fingering change from 2 to 11. The third staff starts with a fingering of 5. The fourth staff has a *ff* marking. The fifth staff has a *ff* marking and a fingering of 6. The sixth staff has a *ff* marking and a fingering of 1. The seventh staff has a *ff* marking and a fingering of 11. The eighth staff has a *ff* marking and a fingering of 12. The ninth staff has a *f* marking and a fingering of 1. The tenth staff has a *ff* marking and a fingering of 1. The score also includes a 'Cello.' marking and a 'più f' marking.

1 2 3
16 12 7
f *più f*
4
2 11
ff
5
ff
ff
6
1 7 8 9 10
10 10 14 7
Cello.
ff
11
ff
12
1 2
f *più f* *f* *più f*
13
1
f *ff*

Wagner: Overture to Tannhäuser

Andante maestoso (♩ = 50)

Klar. I

29

Ob. Klar.

A

37

f *ff* *ff*

43

3

49

3

27

B *Allegro* (♩ = 80)

31

un poco accel.

M *Assai stretto.*

f *ff* *ff*

Plu stretto.

ff *ff*

This musical score is for the Overture to Wagner's Tannhäuser. It begins with a woodwind section (Klar. I, Ob. Klar.) playing a melody in 3/4 time, marked 'Andante maestoso' with a tempo of 50 beats per minute. The score includes dynamic markings such as *f* (forte) and *ff* (fortissimo). A section labeled 'A' starts at measure 37. The woodwinds continue with a more active melody. At measure 49, the strings enter with a rhythmic pattern. A section labeled 'B' starts at measure 27, marked 'Allegro' with a tempo of 80 beats per minute. The strings play a driving, rhythmic pattern. The score includes various musical notations such as triplets, slurs, and accents. The tempo changes to 'Assai stretto' (very tight) and then 'Plu stretto' (even tighter). The score ends with a double bar line.

Wagner: Lohengrin

46 Schnell.

ff

langsam Lohengr.

Sehr lebhaft.

47

mügst du der Ren'es

ff

rit. a tempo

16 4 14 15 1

ff

f

ff

dim. - p

48

f

ff

49

p

ТУБА

Wagner: Overture to *Die Meistersinger von Nürnberg*

mf marc. assai.

cresc. poco a poco

molto legato

f

sempre f

piu f

ff

Wagner - Ride of the Valkvries

Tuba

ff

ff

ff

ff

ff

ff

12

1

Respighi: *The Fountains of Rome*

11 All.^o vivace

fff

12

13

14 Più vivo
(In uno)
(ritorno di 3 battute)
fff

This image shows a page of musical notation for 'The Fountains of Rome' by Ottorino Respighi. The score is written in bass clef with a key signature of two sharps (F# and C#). It consists of five staves of music. The first staff begins with measure 11, marked 'All.^o vivace' and 'fff'. The second staff continues the melody. The third staff begins with measure 12. The fourth staff begins with measure 13. The fifth staff begins with measure 14, marked 'Più vivo (In uno)' and '(ritorno di 3 battute)', and ends with 'fff'. The notation includes various rhythmic values, accidentals, and dynamic markings.

Berlioz - La damnation de Faust

Marche Hongroise.- Ungarischer Marsch.- Hungarian March.

Allegro marcato. (♩=88)

6 8 9 17 14 10 10 18 9 4 4

75 19 14 Tromboni. Trombe. 20

15 16 17 18 19 20

96

102

109 21 3

120

132 22

140

148

Mahler Symphony No. 5

Nicht schleppen.

Heftig drängend.

cresc.

poco rit.

21 *Nicht schleppen.*

22

СЛОВНИК МУЗИЧНИХ ТЕРМІНІВ

A cappella — без супроводу інструментів, відсутність музичного супроводу.

A capriccio — за бажанням.

A tempo — відновлення першого темпу.

Accelerando (accel.) – прискорюючи.

Adagio — повільно.

Adagio assai — дуже повільно.

Agitato — схвильовано.

Allegro — швидко (дослівно - "весело").

Allegretto — повільніше ніж Allegro.

Andante — в помірному темпі, (кроком).

Andantino — швидше ніж Andante.

Animato — душевно, натхненно.

Appassionato — пристрасно.

A cadenza — вільно, як каденцію.

Allargando — уповільнюючи, розширюючи.

Amoroso — з любов'ю, ніжно.

Affetuoso — любовно, ніжно, з поривом.

Bel canto — прекрасний спів.

Ben — добре, досить

Brillante — блискуче.

Burlando — жартівливо.

Burlesco — смішно, жартівливо.

Brio — з вогнем.

Calando — затихаючи.

Cantabile — співуче, наспівно.

Cantando — співуче, наспівно.

Canto — спів, голос.

Capo, da capo — початок, спочатку.

Capriccioso — капризно, примхливо.
Colla parte — за партією.
Con affetto — з почуттям, пристрасно.
Con anima — з душею.
Con brio — з жаром.
Con dolore — з сумом.
Con espressione — з виразовістю.
Con moto — з рухом.
Con sordino — з сурдиною.
Con spirito — з захопленням.
Con forza — з силою.
Con fuoco — з вогнем.
Da capo al fine — від початку до кінця.
Declamando — декламуючи.
Decrescendo (descr.) – поступово зменшуючи силу звука.
Diminuendo (dim.) – поступово тихіше.
Delicatamente — витончено, зі смаком.
Divisi — поділ однорідних інструментів або хорових голосів на групи.
Dolce — ніжно, ласкаво.
Doloro, doloroso — сумно, журливо.
Drammatico — драматично.
Elegico — елегічно.
Energico — енергійно.
Eroico — героїчно.
Espressivo — емоційно.
Forte — голосно.
Fortissimo — дуже голосно.
Fuoco – “вогненно”.
Furioso — з люттю.
Giocosо — грайливо.
Grandemente — урочисто, велично.

Grave — поважно, серйозно, повільно.
Grazioso — граціозно.
Largamente — широко, протяжно.
Largo — широко, протяжно, дуже повільно.
Lento — повільно.
Lirico — лірично.
Lungo — довгий, довго.
Maestoso — урочисто, велично.
Marcato — підкреслено, виділяючи.
Meno — менше.
Meno mosso — з меншим рухом, повільніше.
Mesto — сумно, скорботно.
Mezzo voce — півголосом.
Misterioso — таємничо.
Mobile — легко, рухливо.
Moderato — помірно.
Molto — дуже.
Morendo — завмираючи.
Mosso — рухливо.
Moto — рух.
Ostinato — уперто, невідступно.
Parlando — говірком.
Patetico — патетично.
Pesante — важко (з вагою, ваговито).
Piangendo — сумно.
Piena voce — повним голосом.
Pizzicato — щипком.
Poco a poco — мало, помалу, поступово.
Presto — швидко (швидше ніж Vivace).
Prestissimo — дуже швидко.
Piano — тихо.

Pianissimo — дуже тихо.

Portamento — перехід від однієї ноти до іншої, з елементами ковзання.

Quasi — начебто, як, на зразок.

Rallentando — заповільнюючи, затримуючи.

Recitato, recitando — розповідаючи.

Recitativo — речитативно.

Religioso — релігійно.

Risoluto — рішуче.

Ritardando — заповільнюючи (дослівно - запізнюючись).

Ritenuto — заповільнюючи (дослівно - стримуючи).

Rubato – вільно (стосовно темпу).

Scherzando — грайливо, жваво.

Scherzo — жарт.

Semlice — просто.

Sempre — завжди, постійно, весь час.

Sentimento — почуття.

Senza — без.

Smorzando — завмираючи.

Sonoro — звучно, голосно, дзвінко.

Sordino — сурдина.

Sostenuto — стримано.

Sotto voce — напівголосно.

Spirituoso — палко, гаряче.

Con spiro — палко, гаряче.

Stringendo — поступово прискорюючи, стискаючи.

Subito — раптово, одразу.

Sforzando (sfz.) – раптовий акцент.

Slancio — імпульс.

Solenne — урочисто

Teneramente — ніжно.

Tenuto — витримано.

Tragico — трагічно.

Tranquillo — спокійно.

Tacet – не грати (“мовчати”).

Tre corda —зняти ліву педаль (дослівно - три струни).

Una corda — ліва педаль (дослівно - одна струна).

Vivo, vivace — жваво (швидше ніж Allegro).

Voce — голос.

Volubile — пустуючи, граючись.

Zefirroso — легко, ефірно.

Список використаних джерел

1. Новосадов Я. Мікрохроматика: пошук нових звукових можливостей у флейтовій музиці. Слобожанські мистецькі студії, 2024. Вип.1. С. 79-82
2. Новосадов Я.Г. Темброво-оркестрове інтонування як категорія мистецької освіти. Мистецтво в культурі сучасності: теорія та практика навчання. Вип.3. С. 121-127
3. Новосадов Я. Г., Мозгальова Н. Г. Історія становлення флейтового мистецтва. Науковий часопис НПУ ім. М. Драгоманова Теорія і методика мистецької освіти. 2023. Вип.29. С.222-229.
4. Шип С. В. Музична форма від звуку до стилю: навчальний посібник. Київ, Заповіт. 1998. 368 с.
5. Юцевич Ю. Музика: словник-довідник. Тернопіль, 2003. 352 с.
6. Bach Brandenburg Concerto No. 1. Bach-Gesellschaft Ausgabe. Band 19 (pp.1-30) Leipzig: Breitkopf und Härtel, 1871. Plate B.W. XIX.
7. Beethoven L. Leonora Overture No.3, Op.72b. Leipzig: Breitkopf und Härtel, n.d.1862
8. Beethoven L. Symphony No. 3, Op. 55 Mvt. IV. Public Domain. 1862
9. Beethoven L. Symphony No. 5. Leipzig: Breitkopf und Härtel, n.d.[1826]. Plate 4302.
10. Beethoven L. Symphony No. 9, Mvt. II. Mainz: Schott, n.d.1826. Plate 2322.
11. Berlioz H. Symphonie fantastique. Serie I, Band 1 Leipzig: Breitkopf und Härtel, 1900. Plate H.B. 1.
12. Dictionary of Musical Terms. URL: <https://www.celinaschools.org/Downloads/Dictionary%20Musical%20Terms.pdf> (дата звернення 10.04.2025)
13. Dvorák A. Symphony No. 8. London: Novello, Ewer & Co., 1892. Plate 9231
14. Mahler G. Symphony No. 1. H. Justus Rozemond, 2022.
15. Mahler G. Symphony No. 3. Vienna: Josef Weinberger, 1898. Plate 237.
16. Mahler G. Symphony No. 9 in D Major. Holograph manuscript, 1909-10.

17. Mendelssohn F. A Midsummer Nights Dream Overture and Incidental Music.
Leipzig: Breitkopf und Härtel, n.d.1848/ Plate 7774
18. Orchestra excerpts. URL: <https://orchestraexcerpts.com/flute-gluck-orpheus-act-ii-dance-blessed-spirits/> (дата звернення 10.04.2025)
19. Strauss R. Till Eulenspiegels lustige Streiche. Munich: Joseph Aibl, 1896. Plate 2832
20. Ravel M. Boléro. Holograph manuscript, n.d.1928